

WAT VOOR EISEN STEL IK AAN EEN TOEKOMSTBOOM

Algemene eisen

De drie sleutelwoorden bij het aanwijzen van toekomstbomen zijn **vitaliteit, stabiliteit en kwaliteit**. Een toekomstboom moet gezond en vitaal zijn, omdat hij nog een lange tijd mee moet. Daarom is beoordeling van de blad- of naaldbezetting en uiterlijke gebreken altijd nodig. Een toekomstboom is altijd heersend of mede-heersend. De kroon bevindt zich in het kronendak of steekt daar zelfs bovenuit. Deze kroonpositie betekent een voordeel in de concurrentiestrijd.

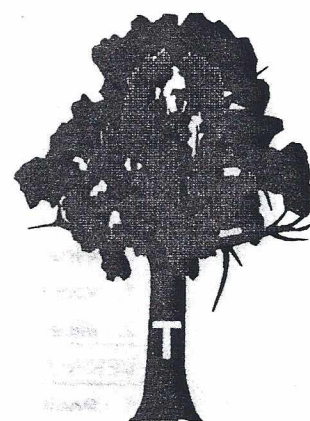
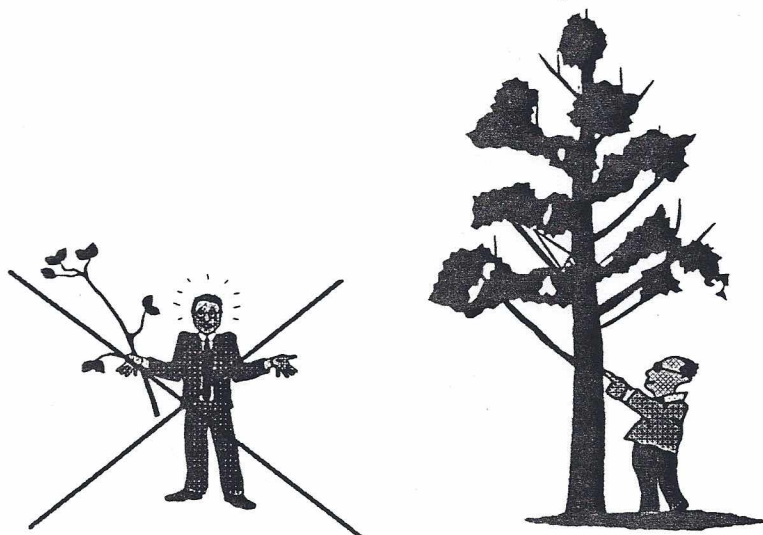
De toekomstboom moet stabiel zijn. Een maat hiervoor is de verhouding tussen hoogte en diameter (H/D-verhouding). Hoe hoger deze H/D-verhouding hoe slapper de boom. Om de kans op windworp te voorkomen is het gewenst toekomstbomen te kiezen met een H/D-verhouding voor naaldbomen beneden 85 en voor loofbomen beneden de 100. De dikkere bomen zijn vaak ook de meest groeikrachtige bomen omdat ze grote kronen hebben.

De eigenaar bepaalt de kwaliteit

Een beschrijving van 'de' toekomstboom varieert afhankelijk van de voorkeuren van de beseigenaar. Een aantal voorbeelden van kwaliteitseisen zijn:

1. een toekomstboom is een boom met de beste stamkwaliteit, ongeacht de boomsoort;
2. loofboomsoorten komen bij voorkeur in aanmerking voor toekomstboom, dit ongeacht de houtkwaliteit;
3. per ha worden maximaal 40 Douglas-toekomstbomen aangewezen. Dit zijn de meest stabiele bomen. Verder worden 30 toekomstbomen Lariks, Beuk of Berk aangewezen. Deze hebben bij voorkeur een goede stamkwaliteit, maar bij ontbreken van houtkwaliteit worden ze toch aangewezen;
4. beuken niet aanwijzen als toekomstboom. Ook niet als de vereiste 60 Eiken-toekomstbomen per ha, met een goede stamkwaliteit, niet voorhanden zijn;

figuur De kwaliteit van het bleswerk wordt door de blesser bepaald

Informatie- en KennisCentrum
Natuurbeheer, Wageningen

Afdeling Bos en Beplantingen
Jaap Paasman, 2-07-96

T(06370)74881

Hoe stel ik kwaliteitseisen.

De kwaliteit van het bleswerk bepaalt of je de mogelijkheden van het bos al of niet op een acceptabele wijze benut! Maar blesen is niet eenvoudig. Voor elke boom is de keuze bevoor- delen, handhaven of verwijderen aan de orde. Daarbij moet je steeds het effect van de keuze op het bos inschatten. Te denken valt aan effecten op:

1. de bossamenstelling (variatie in boomsoorten, afmetingen en leeftijden);
2. de bosstructuur (gelaagdheid, samenstelling struik- en kruidetage, afwisseling open en dicht);
3. de houtkwaliteit en de houtopbrengsten (versnellen diktegroei, verhogen waardebijgroei, samenstelling oogst);
4. de verjonging (inleiden volgende bosgeneratie);

Alvorens een boom daadwerkelijk te blesen, moet het effect van verwijdering eerst worden getoetst aan de wensen en mogelijkheden. Kennis van dunningseffecten en wensen moet daarom beschikbaar zijn. Blesen vereist dan ook een vakkundig blesser en een goede voorbereiding. De blesser en het voorbereidend overleg is dus de belangrijkste kwaliteitseis

Wellicht is het zonder meer duidelijk welke bomen moeten worden geveld om de 'blijvers' zo goed mogelijk te helpen. Toch is het raadzaam dit inzicht te vertalen naar een lijst met aandachtspunten. De lijst met aandachtspunten heet blesinstructie en is bedoeld om de blesser met het nemen van de beslissingen te helpen. Hieronder staat een voorbeeld.

VOORBEELDINSTRUCTIE VOOR EEN TOEKOMSTBOMEN-DUNNING
DE TOEKOMSTBOMEN
1. Gezondheid: gezonde en vitale bomen met een goede naald/bladbezetting en kleurvrij van beschadigers zoals schimmels en insecten. 2. Stabiliteit: heersende en medeheersende bomen die tevens voldoen aan de andere kwaliteitseisen. Hoogte- diameter verhouding van de toekomstboom niet hoger dan 85 voor naaldboomsoorten en 100 voor loofboomsoorten. 3. Stamkwaliteiten: recht, cirkelrond, volhoutig, vrij van beschadigingen, takvrij of fijn betakt, geen trekhout, 4. Menging: ongeacht hun stamkwaliteit worden mengboomsoorten aangewezen als toekomstboom. Echter minimaal 75% van de toekomstbomen wordt geselecteerd op grond van hun goede stamkwaliteiten.
AANTAL TOEKOMSTBOMEN EN GROEIRUIMTE
Aantal: Wijs liever weinig goede bomen aan dan teveel matige: 1. voor Grove den Fijnspar maximaal 150 bomen per ha aanwijzen; 2. voor de overige boomsoorten maximaal 80 tot 100 stuks aanwijzen; Groeiruimte: Wijs liever goede bomen aan dan matige bomen maar mooi verdeeld: 1. voor elke toekomstboom moet ca. 100 m² groeir ruimte beschikbaar zijn; 2. alleen bij meer dan genoeg goede toekomstbomen kan gedacht worden aan de verdeling.
VERWIJDER DE GROOTSTE CONCURRENT VAN DE TOEKOMSTBOOM
1. Positie: een heersende of medeheersende boom, vaak gelijkwaardig aan de toekomstboom. Bij de eerste dun- ningen vaak even dik en soms wel dikker dan de toekomstboom. 2. Kwaliteit: kwalitatief minder, maar ook wel eens gelijkwaardig. 3. Kroon: het grootste raakvlak met de kroon van de toekomstboom.
HET AANTAL TE VERWIJDEREN CONCURRENTEN
1. Verwijder per toekomstboom in ieder geval de grootste concurrent. 2. Stel de kroonontrek van de toekomstboom voor minimaal 40% vrij. 3. Oogst minimaal 60% van de bijgroei maar niet meer dan 60 m³/ha. 4. De streefvoorraad ligt 20% lager dan de opbrengsttabel.